

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 180 K
mesečno 15
za zased. ozemlje . 300
za inozemstvo . . . 520

Oglas za vsak mm višine
stolpca (68 mm) . . 2 K
malí oglas do 30 mm
stolpca (68 mm) . . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 10/3
Telefon št. 72
Upravišstvo:
Sodna ulica št. 4
Telefon št. 36
Račun kr. pošt. štek. urešča
št. 11.032

Občinske volitve v slovenskih mestih

Demokrati najmočnejša stranka. Poraz klerikalizma in komunizma

Ljubljana, 26. aprila.

Volitve v štirih glavnih mestih so končane. Propore je izvršil svojo dolžnost. Vsaki skupini je dal njeni številčni moči odgovarjajoče zastopstvo v občinskih odborih. Ni nikako presežne, da volitve nobeni stranki niso prinesle absolutne večine. Podlaga za opredelitev volilcev je ostala v glavnem ona izza boja za ustavotvorno skupščino. Volilni rezultat pa je ustvaril težavnejše položaje. Mehanični princip matematičnega proporca ne pripušča nobenega ozira na praktične potrebe občinskega gospodarstva. Mi vemo, da so svoj čas v Srbiji morali za občinske volitve zameniti čisti propore s kombiniranim sistemom, ki daje relativni večini dve tretjini mandatov. Naše javno mnenje hoče pravičnost številke in odklanja oportunistične protirazloge onih, ki pravijo, da treba tudi tu primom živere et deinde philosophare. Vseled tega ne bo razočaranja, ako v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj volilni rezultat še ni dal odgovora na vprašanje, kdo bo upravljali naše štiri najvažnejše občine in po katerih načelih.

Gotovo je, da pripade demokratom v tem oziru prva in glavna beseda. Volilni rezultat je potrdil razveseljujoče dejstvo, da so slovenska mesta trdna opora demokratične in jugoslovenske misli. Po številu je JDS. najmočnejša stranka, ker je dobila 44 mandatov. Proti demokratom se je vodil koncentričen boj. Navzlic temu so ne le obdržali vse svoje pozicije izza konstituantne, temveč so še napredovali. V Ljubljani, kjer so nasprotniki bruhali živoplo in ogenj na JDS. ter spretno izrabljali vsled dolgoletne vojne in po njej povzročenih izrednih razmer nastale nedostanke občinske uprave, nam niso mogli izpodbiti močne pozicije, ki smo si jo ustvarili v volilni borbi za konstituantno. Pa moč demokratične stranke ni izčrpana z njenim številom; kar ji nedostaja do absolutne večine, je v polni meri nadoknadeno z njeno intelektualno, gospodarsko in prosvetno silo. Mirno smemo reči, da je napredek naših mest nemogoč brez pozitivnega sodelovanja JDS. v občinski upravi.

Kakor je rezultat volitev zadovoljiv za nas v pozitivnem oziru, tako je razveseljav v negativnem pogledu. Komunizem je na umiku. Zdrava narava slovenskega človeka se ne da trajno držati v omotici boljševiških fraz. Komunisti bodo danes slabo spali. V Ljubljani, kjer so upali na najmanj 10 do 12 mandatov, so jih dobili komaj 6. Z radostjo beležimo tudi poraz klerikalizma. Med zavednim jugoslovanstvom ni mesta za to kužno bolezen. Zaman so klerikalci zlorabljali v volilnem boju vse težkoče, ki jih je polno naše mlado državno življenje, zaman so hujšali s centralizmom in se predstavljali kot spasišitelje slovenstva, zaman so z intrigantskimi prsti posegali v dnevna vprašanja našega domačega kulturnega in gospodarskega življenja. Nazadovani so na celi črti. V Ljubljani so pred 10 leti mogli od 45 mandatov prirediti si jih 14, letos pa je padlo število klerikalnih občinskih odbornikov na 10 od 48!

Socijalna demokracija je prešla plačilo za svojo dvoletno neiskreno politiko. V Ljubljani, središču slovenske industrije, so poleg samostojnih kmetov, ki so menda iz frivolnosti se izpostavili blamaži 140 glasov, socijalni demokrati najmanjša stranka! Da so v Mariboru in Ptuj ohranili zaenkrat svoje pozicije, je pripisovati posebnim razmeram, o katerih bo še govoriti.

Del komunističnih in socijalističnih glasov je prešel v narodno - socijalni tabor. Nas bi to iskreno veselilo, ako bi se ta stranka uveljavljala več s pozitivnim delom in manj z demagoškimi, ponekod zelo revolucionarnimi frazami. Tako pa izgleda, da je del delavstva krenil v narodno - socijalistični tabor zgolj iz želje, da sedaj poskusi se pri tretji «socijalistični» stranki. Narodno - socijalna stranka je sicer doživela volično razočaranje, ker se je vdajala pretiranim nadam in je n. pr. v Ljubljani računala kar na 16 mandatov, vendar je mogla tu napredovati za 134 glasov in tudi v Mariboru nekoliko pridobiti. V Celju in Ptuj pa se ni obnesla. Ni dvoma, da

Volilni izid v Ljubljani

DEMOKRATI DOBILJO 18 MANDATOV, KLERIKALCI 10, NAR. SOCIJALISTI 8, KOMUNISTI 6, SOCIJALNI DEMOKRATI 5, IN SAMOST. KMETJE 1 MANDAT.

V naslednjem priobčujemo pregled volilnih izidov po posameznih ljubljanskih volilnih okrajih. Drugi, šišenski okraj (XIV.) je včet v prvem, to je XIII. okraju. Rezultati so označeni v vrstnem redu volilnih akcij: JDS., komunisti, NSS., SLS., SKS. in JSDS.

I.	230	73	155	242	5	50
II.	235	68	85	109	3	54
III.	208	43	49	92	4	52
IV.	208	91	101	135	17	135
V.	334	40	128	107	14	72
VI.	355	34	141	92	8	66
VII.	252	81	108	91	9	74
VIII.	255	33	95	125	10	47
IX.	140	60	59	93	4	29
X.	142	32	69	122	6	29
XI.	116	99	77	132	12	40
XII.	128	74	37	103	20	11
XIII.	211	328	222	111	28	149

Skupaj so torej dobili: JDS. 2809 glasov, komunisti 1051, narodni socijalci 1326, klerikalci 1555 in socijalni demokrati 808 glasov.

Primerjajoci pregled o procentualnem rezultatu volitev v konstituantno in občinskih volitev v Ljubljani:

	28. 11. 20	26. 4. 21.	
JDS.	36.18 %	36.53 %	+ 0.35 %
SLS.	20.01 %	20.20 %	+ 0.19 %
NSS.	13.53 %	17.24 %	+ 3.71 %
JSDS.	13.15 %	10.50 %	- 2.65 %
Komunisti 17.02 %		13.67 %	- 3.35 %

Novi občinski svet ljubljanski bodo tvorili torej demokrati: Doktor Vladimir Ravnihar, odvetnik; Engelbert Franchetti, brivec; dr. Karel Triller, odvetnik; Ivan Jelačin ml., trgovec; dr. Josip Tičar, železniški zdravnik; Franc Črnagoj, mestni nadučitelj; Viktor Turnšek, inženjer; Ivan Frelj, višji računski svetnik in

posestnik; dr. Dinko Puc, odvetnik; Jože Dežman, železniški preglednik; Fran Marn, pisarniški oficial; dr. Pavel Pestotnik, profesor; Ivan Benkovič, višji sodni oficial; Josip Turk, prevoznik; Rudolf Rozman, knjigovodja; Simon Praprotnik, mizar; Ivan Bajželj, trgovec, in Josip Breznik, realčni profesor.

Komunisti: Ludovik Vencajz, višji revident; Arnuš Bartulovič, uradnik; Josip Pokovec, mizar; Ivan Makuc, premikač; Rajko Osterc, tapetnik; Franc Cepeljnik, strojevodja.

Narodni socijalisti: Dr. Tone Jamar, zdravnik; Karel Urbančič, višji poštni oficial; Tone Malgaj, pleškar; Ivan Tavčar, uradnik; Fran Rupnik, železniška strojevodja; Anton Pesek, tiskarnar in posestnik; Jakob Babnik, vodovodni instalater; Josip Ambrožič, mestni učitelj.

Klerikalci: Ivan Ogrin, stavbni in posestnik; Franc Krenžar, urednik; dr. Ivan Stanovnik, odvetniški koncipient; Josip Pirč, hišni posestnik in uradnik; Janko Jeglič, šolski ravnatelj in posestnik; Franc Orehek, posestnik; Ivan Srebot, čevljar in posestnik; Alojzij Burkelj, železniški vratar; Tobjia Pezdtr, posestnik; Viktor Adamič, železniški revident.

Samostojni kmet: Franc Melik, kmet.

Socijalni demokrati: Ivan Kocmur, tajnik okrajne bolniške blagajne; Anton Komac, vlakovodja v pok.; dr. Ljudevit Perič, odvetniški kandidat; Ivan Kocijan, uradnik bolniške blagajne; Ivan kralj, trgovski uradnik.

Klerikalni poraz v Mariboru

Maribor, 26. aprila. (Izv.) Občinske volitve v Mariboru so potekle mirno in brez motenj. Udeležba je bila razmeroma slaba; volitev se je udeležilo od 4183 volilcev le 2939, torej 70 odstotkov. Posamezne stranke so dobile: JDS 499 glasov, SLS 496, NSS 679, komunisti 325, soc. demokrati 940. Tako odpade od 40 odborniških mest na demokrate 7 mandatov, na klerikalce 7, na nar. socialiste 9, na komuniste 4 in na soc. demokrate 13 mandatov.

V mariborski občinski svet so izvoljeni torej demokrati: doktor Vladimir Sernek, odvetnik; Vilko Weigl, trgovec; Franc Voglar, profesor; Miha Vahtar, knjigovez; Ivan Tomažič, nadučitelj; Ivan Kežar, zasebni uradnik; Ivan Šošarič, trgovec. Klerikalci: Dr. Josip Leskovec, var, odvetnik in hišni posestnik; Anton Krepek, delavski tajnik; dr. Karel Verstovšek, profesor in hišni posestnik; Franc Veronek, mizar; dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne; Franjo Žebot, urednik in hišni posestnik; Vekoslav Filipčič, poštni poduradnik.

Komunisti: Ivan Krajnc, kotlar; Anton Peperko, mizar; Franc Smasek, vlakovodja; Franc Kitak, kotlar.

Socijalni demokrati: Viktor Grčar, učitelj; Andrej Bahun, delovodja; Franc Postrak, strojevodja; Leopold Koschuta, ključničar; Ivan Hojnik, krojač; Ivan Družovčič, črko-stavec; Alojzij Slanovec, zadržni tajnik; Karel Čech, pek; Anton Krajcar, čevljar; Rudolf Kolbesen, poštni pristav; Ivan Klančnik, steklarski pomočnik; Alojzij Čeh, strokovni tajnik; Anton Tanc, uradni sluga.

Volitve v Ptuj

Ptuj, 26. aprila. (Izv.) Pri današnjih občinskih volitvah je od 598 volilnih upravičencev glasovalo 455. Dobili so: demokrati 123 glasov (7 mandatov), narodni socijalisti in klerikalci skupaj 120 (6 mandatov), socijalni demokrati 212 glasov (11 mandatov).

Bodoči občinski svet bodo tvorili torej demokrati: dr. Matej Senčar, ravnatelj Vajda, dr. Ivan Fermevc, Franc Mohorič, dr. Bela Stuhec, Ivan Kle-

menič in Ignacij Zelenko; narodni socijalci in klerikalci: Vinko Šerona, dr. Ludovik Jenko, Ciril Tušek, Simon Führer, Bernard Mikuletič in Anton Blažek;

socijalni demokrati: Ivan Šegula, Ivan Kristanič, Franc Levanič, Andrej Hernja, Adolf Tomanič, Franc Rozman, Tomaž Ložinšek, Mihael Zamuda, Alojz Kaisersberger, Franc Vezjak in Alojz Klančič.

se nahaja v tej stranki še vedno precejšen kontingent meščanskih glasov: znak vladajočega splošnega nezadovoljstva, pojav vojne psihoze. Sedaj bo NSS. imela priliko, da v pozitivnem delu pokaže, koliko je na njej zdravega. Razni pojavi zadnjih dni sicer ne upravičujejo prevelikega optimizma, morda pa se bo stranka le očistila elementov, ki so jo tako zelo kompromitirali.

Boj je dobojevan. Sedaj pričenja delo. Zavedajmo se, da to delo ne bo lahko za nikogar. Zlasti v mestih, ki so bila popreje pod nemško upravo, bo treba pokazati, da jih znamo Slovenci voditi v še naprednejšem duhu in v še boljšem redu. Ustvariti bo treba delazmožne večine. Odločale bodo pri tem krajevne razmere. Demokrati

Lep demokratski uspeh v Celju

Celje, 26. aprila. (Izv.) Pri današnjih občinskih volitvah je kljub silni klerikalni in socialistični agitaciji izšla demokratska stranka kot najmočnejša stranka. Oddanih je bilo skupno 813 glasov. Dobili so: demokrati 304, socijalni demokrati 265, narodni socijalisti 136, klerikalci 108 glasov. Po mandatih dobijo: demokrati 12, socijalni demokrati 10, narodni socialisti 6, klerikalci 4.

Novi občinski odbor za Celje bodo tvorili torej

demokrati: Ivan Rebek, ključavničarski mojster; dr. Ernest Kalan, odvetnik; Avgust Sedlar, finančni svetnik; Rudolf Stermecki, trgovec; dr. Anton Božič, odvetnik; Ivan Bizjak, krojaški mojster; Ivan Prekoršek, upravitelj bolnice; Franc Strupl, trgovec; dr. Juro Hrašovec, odvetnik;

Franc Mravijak, profesor; Karel Gorjnar, trgovec, in Vekoslav Spindler, urednik;

socijalni demokrati: Franc Koren, pekovski mojster; Alojzij Leskovšek, strokovni tajnik; Karel Felician, skladiščnik; Maks Zager, zasebni uradnik; Alojzij Fukmeister, krojaški mojster; Avgust Šviga, mizarski mojster; Karel Vidic, železničar; Anton Stern, trgovski agent; Matija Spegljč, gostilničar, in Stefan Lah, pekovski pomočnik;

narodni socijalisti: Dragotin Zabkar, skladiščnik; Franc Koštomaj, brivec; Franc Kramar, trgovec; Davorin Baranič, profesor; Dragotin Gobec, knjigovodja in David Modic, sodni oficial;

klerikalci: dr. Anton Ogrizek, odvetnik; Makso Janič, hišni posestnik; Fr. Kuret, poštni poduradnik in Silvester Fohn, ravnatelj.

Ureditev uradniških plač

Beograd, 26. aprila. (Izv.) Danes je ministrski svet nadaljeval in končal razpravo o izenačenju uradniških osnovnih plač. Pinačno ministrstvo bo izdelalo naredbo, ki stopi v veljavo 1. maja. Podpisana in razglašena bo v najkrajšem času.

Državni uradniki se dele v bodoče v celi državi v 11 plačilnih (činovnih) razredov in nižji razredi zopet vsak v tri do štiri stopnje. Osnovna plača XI. razreda znaša letno 1600 do 1900 dinarjev; X. razreda 2000 do 2600, IX. razreda 2500 do 3400, VIII. razreda 3600 do 4200, VII. razreda 4500 do 5100, VI. razreda 5500 do 6300, V. razreda 7000, IV. razreda 8500, III. razreda 9500, II. razreda 10.500 in I. razreda 12.600 dinarjev.

Draginjske doklade so za vse uradnike XI. do VI. činovnega razreda in znašajo v I. draginjskem razredu 17 din. dnevno. V prvem draginjskem razredu ni v Sloveniji nobenega mesta; v drugem sta Ljubljana in Maribor, v tretjem vsa ostala službena mesta v Sloveniji. Dosedanje rodbinske doklade ostanejo.

Plače oficijantov in oficijantinj znašajo v prvi stopnji 1300 dinarjev, v vsaki naslednji stopnji narastejo za 75 dinarjev.

Plače poduradnikov so v prvi stopnji 1000 dinarjev, v naslednjih po 90 dinarjev več; plače slug so v prvi stopnji 900 dinarjev, v naslednjih pa 80 dinarjev več.

Aktivitetne doklade so v vseh kategorijah ukinile. Pač pa ostanejo še naprej službene starostne doklade. Računajo se v dosednji višini enot, a mesto v kronah v dinarjih.

Draginjske doklade za neuradniške kategorije znašajo v I. draginjskem razredu 125 dinarja, v II. razredu 12 in v III. razredu 115 dinarja.

Splošna stavka v Italiji

Ljubljana, 26. aprila. Generalna železničarska stavka, ki jo je proklamirala italijanska železničarska organizacija, se je razširila tudi na Julijsko Benečijo. Tekom današnjega dne ni prispel noben vlak iz neodrešene domovine v Ljubljano. Današnji Simplon-Express je peljal v Maribor namesto v Ljubljano. Tudi telefonski, brzojavni in poštni promet v Italijo na progi Ljubljana-Trst je ustavljen. Ljubljanski kolodvor ni mogel tekom današnjega dne dobiti nikake zveze s Postojno. Vse vesti iz Trsta so danes izostale. — Obratno ravnateljstvo Južne železnice objavlja: Zaradi izbruha železničarske stavke v Julijski Benečiji izostaneta od danes naprej brzoviaka št. 14a in 15a. Naši osebni vlaki vozijo samo do Rakeka, oziroma iz Rakeka. Ves tovarni in osebni promet v Italijo je ustavljen.

Turin, 26. aprila. Zaradi umora nekoga fašista po komunistu so danes dopoldne fašisti zažgali delavsko zbornico. Pri tem se je jelo streljati; dva fašista sta mrtva. Požar so pogasili.

Novi nemški predlogi

Berlin, 26. aprila. Wolffov urad objavlja noto s predlogi nemške vlade glede reparacijskega vprašanja. Nemčija izjavlja, da je pripravljena priznati skupno obveznost 50 milijard zlatih mark sedanje vrednosti. Nemčija je tudi pripravljena, plačati vrednost te vsote v anuitetah, primernih njeni zmognosti, v skupnem znesku 200 milijard zlatih mark. Nemčija bi takoj najela mednarodno posojilo, čigar dohodki bi se dali zaveznikom na razpo-

lago. S posojilom nakriti znesek bi Nemčija po svojih možnostih obrestovala in amortizirala, pri čemer bi bilo sedaj mogoče štiri odstotno obrestovanje.

Nemčija izjavlja, da je pripravljena dati prizadetim velenilam priložnost, da sodelujejo pri izboljšanju njenega položaja. V to svrhu se bo amortizacija ostanka postavila izpremenljivo. Da se ostank vsote poplača kar najhitreje, se bo Nemčija z vsemi močmi udeležila pri obnovi razdejanih pokrajin in plačala stroške za to delo sama. Nemčija je pripravljena, po kar najhitrejšem postopanju prevzeti strokovna dela za poškodovane države. Ako bi Amerika ali zavezniški železi, bi Nemčija po svoji zmožnosti prevzela obveznosti zaveznikov do Amerike.

O načinu zavarovanja nemških dajatev na celokupni nemški dolg naj se razpravlja z izvedenci. Za vse vrste kreditov bi dala Nemčija upnikom potrebne garancije z javno imovino in javnimi dohodki.

S sprejetjem teh predlogov, kateri smatra Nemčija za izvedljive samo tedaj, ako kmalu preneha sistem sankcij, ako se nemška produkcija ne utesni še nadalje in ako se nemško gospodarstvo dopusti k svobodnemu svetovnemu prometu, naj bi prenehale vse druge obveznosti Nemčije za obnovne svrhe in prosto naj bi bilo tudi nemško privatno imetje v inozemstvu. Ako bi pri oceni zmognosti Nemčije nastala nesoglasja, priporoča nemška vlada, da bi jih preiskal komisija, izvedenec in zastopniki vseh prizadetih vlad. Nemčija izjavlja, da priznava njih odločitve že vsaj kot obvezno Nemška vlada poudarja, da se bo tudi rada ravnala po predlogih ameriške vlade, ker je uverjena, da je mir dohrota za ves svet. Ker pa je to odvisno od hitre in pravične rešitve reparacijskega vprašanja, bo storila vse, da bodo mogle Zedinjene države obrniti pozornost zaveznikiških vlad na to zadevo.

USPEH NAŠIH RAZKRITIJ O JUGO-SLOVANSKEM KREDITNEM ZAVODU.

Ljubljana, 26. aprila. Gospod Pesek ponavlja v današnji «Jugoslaviji» svoje zvijače in svoja zavajanja, da bi nasilikal naša uničujoča razkritja o njegovi «banki» kot izmišljotino in volilni manevar. Njegova drznost in cinčnost sta res obudovanja vredni in težko bi našli sličnih drugje.

Mi smo zadovoljni, da smo še pravočasno razkriti gosp. Peska nerealne manipulacije z zaupanim denarjem. Koliko nesreče bi bilo, če bi se pustilo g. Pesku še naprej delati milijonske dolgeve na račun malih vlagateljev «Jugoslovenskega kreditnega zavoda». Sedaj pa so ti vendar že našli par milijonov svojega imetja, dočim je moral «socijalist» Pesek zisti pod kolo bankokratov, čeprav zatrjuje, da ima 20—30 milijonov premoženja. Seveda pa so banke bolj previdne in «Slovenska banka», ki ga je s svojimi dvamilijonskim kreditom vsaj začasno rešila poloma, se je za to vsoto pustila takoj vknjižiti na Peskovo hišo na Marijinem trgu. Značilno za stopnjo moralne in socialne odgovornosti g. Peska je dejstvo, da je dal banki prednost pred vlagatelji kreditnega zavoda; banka je zavaroval v vknjižbo kreditnega zavoda pa ne in tako je potisnil male vlagatelje še v večjo nevarnost.

Volilna stafistika

Primerjalni podatki o volitvah v konstituanto in občinske svete

Udeležba pri ljubljanskih občinskih volitvah je bila mnogo manjša nego 28. novembra prejšnjega leta pri volitvah za konstituanto. Takrat je poslala Ljubljana 8804 moških in žensk na volilne kraje, sedaj pa samo 7688, torej za 12 % manj. V poslednjih dneh se je obče govorilo, da pojde jako malo volilcev na volišče, številke pa kažejo, da ta izpadek ni tako velik. Vendar bi se mrala Ljubljana, ki ima 11.158 volilcev, bolj zanimati za svoje občinske stvari.

Iz rezultata sedanjih volitev v Ljubljani sledi, da so komunisti na celi črti nazadovale. Oblike, ki so jih dali jeseni pretečenega leta, da bodo vse osrečili, se niso izpolnile, in narod jih je zapustil. Pretečeno leto so dobili 1499 glasov, sedaj pa samo 1051, torej 43 % manj. Klerikalna stranka, ki se je nadejala, da bo zaradi svojega federalističnega ustavnega programa potegnila široke mase naroda za seboj, je nazadovala za 12 %. Prej je imela 1762, sedaj pa samo 1554 glasov. Narod je obsodil njeno protidržavno rovanje. Naša stranka je kljub napadom od vseh strani obdržala svoje posestno stanje, kakor ga je imela pri volitvah za konstituanto. Nekaj čez 36 % smo imeli poprej, in ravno toliko sedaj.

V Mariboru je bilo volilno gibanje živahnejše. Jeseni lanskega leta je bilo oddanih 2863 glasov, sedaj pa 2939. Tudi v Mariboru smo obdržali svoje posestno stanje, namreč 17 %

vseh oddanih glasov. Komunisti so imeli pri volitvah v konstituanto 14 % sedaj pa 11 % vseh glasov. SLS n. NSS sta nekaj napredovala. Socialisti so imeli jeseni 917, sedaj pa 940 glasov. Sprememba je torej neznatna.

V Ptuj in Celju je demokratska stranka dobro napredovala. V Ptuj smo dobili prej 93, sedaj pa 123 glasov, in v Celju 284, oziroma 304 glasov. NSS, ki je pri volitvah v konstituanto govorila, da ima za seboj večino ptujskega prebivalstva, ni mogla sedaj niti samostojno nastopiti, ampak se je vezala s klerikalci. Kljub tej zvezi pa so združeni klerikalci in narodni-socialci padli od 29 % na 25 % vseh oddanih glasov. Splošna udeležba v Ptuj in v Celju je bila dovoljna. V Ptuj je prišlo 455 volilcev na volišče (421 za konstituanto) ter v Celju 823 (797 za konstituanto).

Ako vpoštevamo izid volitev v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Celju, moramo reči, da je bila sedaj udeležba nekaj malega boljša nego jeseni pretečenega leta, izvzemši v Ljubljani, kjer je padla za 12 %. V teh štirih mestih je zasedenih 144 občinskih mandatov. Od teh imajo demokrati 44, socialisti 39, komunisti 10, klerikalci 21, narodni socialisti 23, združeni klerikalci z narodnimi-socialisti 6 in kmetijska stranka 1 mandat. Demokratska stranka je torej najmočnejša stranka v teh štirih mestih. Od 11.895 je dobila 3735 glasov.

Iz konstituante

Beograd, 26. (Izv.) Današnje sejo zastavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 10 dopoldne. Po izvršenih formalnostih je govoril za muslimanski klub poslanec Baltić, ki je uvodoma izjavil, da bo njegov klub glasoval za vladni ustavni načrt. Muslimani so v Bosni in Hercegovini med vojno morali mnogo pretrpeti, kar je zakrivila bivša avstrijska uprava. Ako prav se trdi, da je vprašanje agrarne reforme socijalno-ekonomsko značajna, ima vendar tudi političen karakter, iz česar se je končno razvil tudi muslimanski značaj. Muslimanski element je videl, da je agrarna reforma naperjena proti njemu in zato smo morali napeti vse sile, da smo ga umirili. Njegova stranka ni verska, ampak nacionalna. Ona je odločno za narodno in državno jedinstvo. Avtonomije, kakor jih je predvideval muslimanski ustavni načrt, niso imele separatističnega značaja. Osebnost eiser ni zadovoljen z vladnim ustavnim načrtom, ker ni izraz vseh treh plemen. Čeprav težko, pa bo vendar glasoval za njega.

Demokrat dr. Angjelinović je naglašal, da je največji dogodek v našem

narodnem življenju združitev vseh treh plemen v eno državo. V ustavi je konsekventno izveden princip narodnega in državnega edinstva. S splošnega stališča so principi, na katerih bazi-rata ustavna načrta narodnega in Jugoslovenskega kluba, protivni onim temeljem, na katerih je zgrajena naša država. Ako bi bila sprejeta ta dva ustavna načrta, bi dobili pokrajinske sabore in tako obnovili staro poldržavno življenje. Imeli bi v Srbiji parlament, ki bi hotel biti nadaljevanje stare srbske skupščine, v Zagrebu sabor, ki bi bil nadaljevanje starega hrvatskega sabora, v Ljubljani pa slovenski parlament. Naglašal, da zahtevajo Starčevićanci sedaj sicer federalizem, bili pa bi takoj za centralizem, ako bi bil centum v Zagrebu. Sedanje stanje na Hrvatskem je sad napake politične vzgoje in brezvestne agitacije hrvatskih in srbskih šovinistov. Zahteva, da se donese ustava na čim širši podlagi sporazuma, a ne na sporazumu med plemeni. Ampak med ljudmi in strankami. Glasoval bo za vladni ustavni načrt.

Seja je bila zaključena ob pol 13. uri.

Francija in Nemčija pred 1. majem

Le še kratke čas nas loči od prvega maja, dneva, ko poteče rok, katerega je francoska vlada stavila Nemčiji za izpolnitev njenih obveznosti v zmislu versajlske mirovne pogodbe. Ta pogodba določa, da mora Nemčija do 1. maja t. l. plačati Franciji 20 milijard zlatih frankov odškodnine. Od tega zneska je po francoskem računu plačal doslej le devet milijard, medtem ko je imela Francija zaradi Nemčije okoli 61 milijard frankov izdatkov.

Francoska vlada je približno pred mesecem dne opozorila zavezniške vlade, da ne more dalje molče prenašati nemške politike oklevanja, ki se poslužuje vseh mogočih sredstev, da izogne danim obveznostim. Obenem je bila tudi Nemčija obveščena, da bo 1. maja francoske potrpežljivosti konec. To je je bil tudi glasil, da je treba od tega dne dolg povrnati, ker bo sicer antanta napela druge strune.

Nemčija je kmalu spoznala, da so nahaja v trdem škripu in začela je s prošnjami za posredovanje v vprašanju nadlegovati najprej nevtralne države, potem Vatikan in na koncu Ameriko. Na Zedinjene države je postavila zadnjo karto.

Francija je od svoje strani gledala, da okrepi zvezo z zavezniki, kar se ji je tudi posrečilo. Dosegla je glede nastopa za rešitev vprašanja reparacij soglasje Anglije in Belgije ter zopet enkrat dokazala Nemcem, da so njihove nakane za razbitje antante ostale brez uspeha.

Položaj je danes tak, da stoji Francija trdno in odločno pripravljena na vojaško akcijo proti Nemčiji, dočim je Nemčija sama. Odgovor na prošnjo za posredovanje, ki ga je prejela od Hardinga, ji ne obeta lepih perspektiv tudi bodočnost. Nemčija se mora 1. maja pripraviti na dvoje: ali mora plačati dolg kakor to zahteva Francija, ali pa mora prepustiti svojo usodo francoskemu orožju. Da bi drugi slučaj izval nove komplikacije z dalekosežnimi po-

sledicami za celo Evropo, ni treba posebej podčrtovati.

Soglasnost zaveznikov v vprašanju sankcij

Pariški dopisnik »Berliner Tagblatt« poroča svojemu listu izjave neke ugledne politične osebnosti, ki stoji zelo blizu antantnim vladnim krogom, obenem pa izvrstno pozna nemške razmere. Izjavljajo se glase:

Neobhodno je potrebno, da predložijo Nemčija sprejemljive predloge že pred 1. majem. Povem vam tudi, zakaj: Nemčija naj ne računa samo s Francijo, temveč tudi z Anglijo, Italijo, Japonsko, Belgijo in celo z Ameriko. Zavezniški so si v političnem naziranju glede nemških obveznosti popolnoma edini. Deljena so bila njihova mnenja samo glede metod. Nove vojne noče začeti nihče, tudi ne Francija. Če bo Nemčija še pravočasno našla sredstva, ki se bodo zdelala tem ali tem zavezniškim vladam primerna in poštena, potem lahko računa s tem, da represalije odpadajo. Vsekakor pa je velika razlika v tem, če Francija sama, ali pa z moralčno ali celo gmotno pomočjo ostalih zaveznikov zasede ruhrsko ozemlje, ali pa če se to zgodi s skupno akcijo zaveznikov.

Nemška vlada je torej interesirana na tem, da nemudoma pokaže svojo dobro voljo. Ta se ne more več zgoditi z notami.

Zavezniški bodo vpoštevali samo jasne, enostavne, konkretne predloge. Nemčija, ki jo antanta dobro pozna do kosti in mozga, ne sme več računati na popustljivost nikogar, marveč se mora zaneesti na trezen prevdarek na nepristranski razum. Če se bo ravnila po tem pravilu, se ji ne bo nikdar več primerilo, da pride pred svetom iznova v slabo luč.

TAM PREKO JE BEDA, TAM PREKO TREBA POMOČ! — ALI STE ŽE ČLAN »JUGOSLOVENSKE MATICE«?

Politične beležke

Stranke pri volitvah v Juljski Benečiji. Juljska Benečija je razdeljena na tri volilna okrožja, na tržaško, gorjsko in istrsko. V Trstu nastopa pet strank s kandidatskimi listami. Blok nacionalistov tvorijo zveza bojevnikov (fašistov), narodna reformistična stranka, stranka narodne obnove, narodna stranka in ljudska stranka. Kandidati bloka so sami fašisti. Poleg fašistovskega bloka nastopajo v Trstu še republikanska stranka, stranka socialistov-unitarcev, stranka komunistov in jugoslovenska stranka. — V Gorici tvorijo blok nacionalistov fašisti, furianska skupina, narodno-napredna in agrarna stranka. Na kandidatski listi bloka so od petih kandidatov trije fašisti. Dalje nastopajo na Goriskem samostojna ljudska stranka, republikanska stranka, socialistična stranka, komunistična in jugoslovenska stranka. — V nacionalističnem bloku za Istro so se združili fašisti, narodni demokrati in reformisti. Od šestih blokovih kandidatov je trojica fašistov. Samostojno nastopajo v Istri ljudska stranka, republikanska stranka, socialistična stranka, komunistična in jugoslovenska stranka.

— Izpraznitev šibeniške odgojena. Tržaški listi javljajo iz Šibenika, da so preključene vesti, ki so naznanjale izpraznitev Šibenika do 28. t. m. Izpraznitev je odgojena vsled tega, ker se morata glede izpraznitve druge cone v Dalmaciji beogradska in rimska vlada še dogovoriti. (!)

— Po delni izpraznitvi Dalmacije je zagnalo italijansko časopisje velik hrup in upitje, da hoče Jugoslavija izstradati Zadar, da bi na ta način prisilila Italijo, da ji čem prej preda še ostale kraje, ki tičejo jugoslovanski državi po rapalski pogodbi. Da ti glasovi merijo na podaljšanje okupacije, je jasno!

— Avtonomizem reškega Zanelle. Vodja reških avtonomistov Rikard Zanelle, ki je, kakor smo večer poročali, pri volitvah v reško zastavotvorno skupščino dobil znatno večino in s tem premagal fašistovski nacionalistični blok, je izjavil o svojem političnem programu sledeče: Avtonomistični stranki se očitja, da hoče opirati Italiji, češ da so vsi dobri življenjski pogoji za Reko odvisni od jugoslovanske države. Ta očitje je neutemeljeno. Reška avtonomistična stranka ni nikoli nasprotovala Italiji in ji tudi sedaj ne nasprotuje. Naši odnosi za rimsko vlado so odkriti, srčni in popolnoma zaupljivi. Mže, ki jih je kandidiral reška avtonomaška stranka,

predstavljajo koristi in želje vsi delavskih in produktivnih slojev reškega prebivalstva. Program avtonomizma je program pacifikacije in rekonstrukcije. Hvaležni smo Italiji za veliko svobodo in neodvisnost, katero nam je izvojeval, kljub temu pa smo prepričani, da moramo ostati v dobrih in srčnih odnosih tudi s sosednjo Jugoslavijo. — Te besede elafobea Zanelle bodi menda tudi Italijo prepričali, da Reka v prvi vrsti ni nacionalistično, temveč gospodarsko mesto.

— Polom fašistov v Tridentu. Sedaj volilnega bloka nacionalističnih strank v Tridentu je korenito izpodletelo. Ker so fašisti vsled neuspeha prisiljeni nastopiti samostojno, so proglasili bojkot vsem kandidatom, ki jih kandidira za rimski parlament liberalna stranka.

— Vzdržnost italijanske socialistične stranke pri volitvah v rimski parlament presoja celokupno nacionalistično časopisje Italije kot znak slabosti socialistične ideje in apeninski mo-narhiji.

— Jezuitizem pristne Italije se nam razodeva iz tržaškega »Piccolo della Sera«, ki poroča iz Pulja, da se je pred par dnevi pripeljal na Korčulo par sto »do zob« oboroženih Hrvatov, ki so hoteli naskočiti italijanski konzulat. Pri tej priložnosti so Hrvti baje pretepli nekaj Italijanov, ki so se mudili na otoku. Po pretepu so Hrvti baje vdrli v prostore konzulata, kjer so prisilili konzula, da je snel izvešeno italijansko trobojnico. — Iz malenkostnega spopada, o katerem ne vemo, kako in če se je sploh vršil, dela italijansko časopisje celo afero — za po-boje naših ljudi in uničevanje njihove lastnine pa nima niti besede takrat, ko mu gori strela nad glavo. Zelo značilno!

— Zastopstvo Italije na Reki. Iz Rima poročajo, da je uradni list rimske vlade objavil naredbo, s katero se ustanavlja na Reki posebno zastopstvo italijanske kraljevine.

— Italijanski socialisti in moskovska internacionala. Izvršni odbor italijanske socialistične stranke je zahteval od moskovske tretje internacionala, da se zastopstvu italijanskih socialistov pripusti na tretji kongres moskovske internacionala, ki se bo vršil meseca junija t. l. v Moskvi. Moskovska internacionala je odgovorila, da pristaja na stavljeni predlog samo pod pogojem, da se iz stranke izključijo vsi elementi reformistične smeri, ki jo predstavljata poslanca Turati in Modigliani.

Domače vesti

Ljubljana, 26. aprila.

* Prestolonaslednik v Karlovcih. Prestolonaslednik regent Aleksander odpotuje v petek v Karlovce, da v tamkajšnji patriarhijski cerkvi podeli »plaštenico«. Regent ostane tudi v soboto cel dan v Karlovcih. V nedeljo, prvi velikonočni dan, se po obhajilu regent vrne nazaj v Beograd.

* Odhod admirala Andrews. Ameriški admiral Andrews je večer prispel v Split, odkoder na križarki »Olimpia« odpotuje v Ameriko. Dopoldne je obiskal vlado, ki mu je popoldne vrnila obisk. Sinoči je bil postolobilni banke.

* Izenačenje uradniških plač in sodniki. Društvo slovenskih sodnikov v Ljubljani nam piše: Imenom društva »Slovenskih sodnikov« prosi Vas podpisani odbor, da izvolite glede na Vaše poročilo v današnji številki »Jutra« (26. aprila 1921) o izenačenju uradniških plač s 1. majem ddo. 25. aprila 1921 priobčiti odnosno poročilo glede sodnikov popraviti v toliko, da sodniki niso bili izključeni od izenačenja po lastni želji njihovih organizacij marveč so nasprotno sodniške organizacije storile vse, kar je bilo v njihovi moči, da dosežejo izenačenje prejemkov sodnikov izven Srbije s prejemki srbskih tovarišev. — V Ljubljani, dne 26. aprila 1921. — (Temu dopisu dostavljamo: Ko so zadnji dobili sodniki doklade, je ostalo uradništvo to kritiziralo. Sedaj ob izenačenju temeljnih plač se je proponiralo, da se sodniške doklade znižajo za toliko, kolikor pridobe vsled regulacije temeljne plače. Napram temu se je na merodajnem mestu povdarjalo, da sodniki raje še počakajo, če efektivno nič ne pridobe. Iskati je sedaj rešitve, kolika bo sodniška doklade, če se izvede regulacija temeljnih plač. Ni dvoma, da se s sodelovanjem organizacij ta solucija v kratkem najde, kajti celo če bi sodniki ob izenačenju nič ne pridobili v mesečnih prejemkih, je vendar regulacija temeljnih plač ogromne vrednosti. Konečno še odstavljamo, da ob izvršeni regulaciji ni šlo za izenačenje prejemkov, ampak za izenačenje temeljnih plač. — Ured.)

* Izplačilo plač državnim uslužben-cem. Z ozirom na to, da pade letos pravoslavna Va-kresenje na dan prvega maja in da se državnim uradnikom in uslužbenecem omogoči, da velikonočne praznike četudi skromno praznujejo s svojimi rodbinami, je finančni

minister odredil, da se iz navedenih razlogov plače državnim uradnikom in uslužbenecem začno izplačevati že dne 27. aprila.

* D'Annunzijev spomenik v Postojni? Poročajo nam: Iz zanesljivega vira sem izvedel, da so mladi italijanski fantje, ki nastopajo v Postojni kot fašisti, te dni dobili iz Italije doprni kip Gabriela d'Annunzia. Kot sem informiran, nameravajo ti fašisti preko noči vreči raz podstavek Vilharjevega spomenika doprni kip pesnika Vilharja in na to mesto postaviti d'Annunzijev kip. — V Postojni vlada zaradi teh fašistovskih namer splošno ogorčenje in razburjenje. Splošno mnenje vseh Postojnčanov je, da d'Annunzijev spomenik ne sme stati niti en dan v Postojni!

* Na naslov ljubljanske policije. V soboto zvečer je bil ovaden ljubljanski policiji nek sumljiv tip, ki se je potikal po ljubljanskih ulicah in demonstrativno izzival z italijanščino. Človek ni imel absolutno nobenih legitimacij, odnosno dokumentov, pač pa je imel po žepih polno peterokrah-kih savojških zvezd. Ljubljanska policija pa je izjavila, da nima povoda nastopiti proti temu človeku, češ, da nima dokazov za njegovo protidržavno hujskanje. — V nedeljo popoldne pa sta prišla v Ljubljano dva zavedna slovenska narodna delavca iz Notranjske, ki sta pobegnila preko meje, da prineseta semkaj zaupna poročila iz zasedenega ozemlja. Ta dva narodna delavca pozna vsa Ljubljana, pozna jih vsa Notranjska — samo ljubljanska policija jih ne pozna. Ker sta prišla v Ljubljano brez italijanskih potnih listov, jih je prišla ljubljanska policija in kaznovala vsakega po 300 K globe. To poročilo priobčujemo na naslov ljubljanske policije brez vsakega komentarja.

* Natolcevanje revizorja Reicherja. Peskovo glasilo je danes infamno napadlo g. zadružnega revizorja Miška Reicherja se bo obrekovalcev sam obravnavil lažnjivo poročilo o rezultatu revizije pri Jugoslovenskem kreditnem zavodu; dalje ga je osumilo, da je izdal »Jutra« revizijsko poročilo ter tako kršil uradno tajnost. Gospod Reicher se bo obrekovalcev sam obranil; kdor pozna njegovo vestnost in objektivnost, vé, da mu natolcevanje g. Antona Peska in »Jugoslavije« ne

more vzeti niti najmanj njegovega ugleda. Gospod Reicher je že vložil proti g. Pesku tožbo. Kar se tiče očitka, da smo mi dobili od g. Reicherja informacije o stanju Peskove banke, izjavljamo svečano, da nam g. Reicher nikdar ni dal nobene tozadevne informacije ter da seveda tudi nismo ne neposredno ne posredno od njega prejeli revizijskega poročila.

* Se ena laž g. Peska. Z ozirom na trditve v današnji »Jugoslaviji«, da je g. Anton Kristan še pred dnevi opozoril v Beogradu g. Brandtnerja, da mu je dr. Zerjav rekel, da pridejo razkritja o »Jugoslov. kreditnem zavodu«, nam izjavlja g. Anton Kristan, da ta vest »Jugoslavije« ne odgovarja resnici, ker on ni z gosp. poslanecem Brandtnerjem govoril ničesar podobnega.

* Proslava 1. maja. Kakor poroča beogradska »Pravda«, vlada še ni storila definitivnega sklepa glede proslave 1. maja. Po informacijah omenjenega lista bo proslava odlojena, toda brez vsakih demonstracij.

* Slovenske odbornice Narodnega ženskega Saveza SHS vabijo slovensko žensstvo na sestanek v sredo ob 4. uri popoldne v prostorih Splošnega slovenskega ženskega društva, Rimska cesta št. 9, da podaja poročilo o svojem bivanju v Novem Sadu in Beogradu. Dobrodošle vse Slovenke, ki se zanimajo za skupno delo jugoslovenskega žensstva.

* Akad. društvo »Triglav« v Zagrebu izreka vsem damam in gospodom, ki so s svojo požrtvovalnostjo, darovi in uslugami pripomogli k tako sijajnemu moralnemu in gmotnemu uspehu Triglavanskega plesa najiskrenejšo zahvalo.

* Preureditev selske službe. S prvim marcem t. l. se je uvedlo pri postnem uradu Gorenji Logatec dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismonoši v sledečih krajih: I. skupina: Gorenja vas, Podstrmec, Gred in Klanec. II. skupina: Kalce in Orčar-evski vrh. — Dostavljalo se bo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto.

* Poziv. Vsi oni, ki se nameravate udeležiti ekskursije kmetovalcev Slovenije na poljedelski razstavi v Pragi, se pozivljajo, da se do konca tega meseca prijavite na moj naslov in ob enem preskrbite s sliko opremljen potni list, katerega vam izda okrajno glavarstvo. Potni list in 400 kron za vizume od konzulatov, katere naknadno obračunam, pošljite priporočeno. Revni kmetovalci dobijo podporo za potovanje in se prijavite za isto pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani. — Fr. Malasek, strokovni učitelj na Ormu pri Novem mestu.

* Iz Kočevja nam poročajo: Pokopali smo pretečeno soboto ob obilni udeležbi kočevskih Slovencev od-bornika Sokola in člana več narodnih društev zavednega Slovence brata Rudolfa Rovana, sedlar-skega mojstra v Kočevju, ki je živel doiga leta kot zaveden Slovenec na teh v narodnostnem oziru nekda tako vročih tleh. Slava njegovemu spominu!

* Iz Svetinji pri Ormožu nam pišejo: K večnemu počitku smo položili 19. t. m. g. Leopolda Petrovarja, bivšega poštne-ga uradnika in posestnika v Ivanjkovcih. Kako je bil pokojnik spoštovan in pri-ljubljen, je pričalo mnogobrojno žalno spremljevalno, žalni venči, kakor tudi nastop domačih društev, kojih ustanovnik, častni in redni član je bil. Prost. požarne brambe, pevskega zbora, bralnega in iz-obraž. društva Svetinje itd. Pogreba se je korporativno udeležila tudi slovska mladi-na v zahvalo za delo in trud, ki ga je pokojnik imel za šolo skozi 40 let kot šolski ogleda. Težko bomo pogrešali za-sluznega moža. Časten mu spomin! Cenje-ni rodbini izrekamo naše iskreno sožalje.

* Otvoritev poštnih nabiralnice Čreš-njevec. Dne 15. maja 1921. se od-rtori v Črešnjevcu (občina Črešnjewec) poštna nabiralnica z uradnim nazivom Črešnjewec (Slovenska Bistrica). Nabiralnica spada v okraj poštnega urada Slovenska Bistrica, kate-remu je tudi podrejena. Zvezo bo imela z njim vsak dan po slu poštna nabiralnica Črešnjewec. V okoliš nabiralnice spadajo sledeči kraji in selskiša: 1.) občina Črešnjewec s kraji Črešnjewec, Lukanja vas in Lesko-vec s krajevnim delom Stari log; 2.) občina Vrhloga s kraji Trnovac, Brezje in Vrhloga s krajevnim de-lom Stari log. Vsled tega se ustavi s 15. majem 1921. dostava poštnih pošilk na dom po selskem pismo-noši urada Slov. Bistrica v navede-nih krajih.

* V Murski Soboti je bila preteklo so-boto ustanovljena krajevna organizacija demokratske stranke za mesto in okolico. Priglasilo se je takoj jako lepo število članov.

* Zabrana alkohola železničarjem v služ-benem času. Minister zaobračaja je pod-pisal naredbo glede zabrane alkohola železničarjem v službi. Naredba stopi v ve-ljavno s 1. majem.

* Zopet zaplemba komunističnih proti-državnih tetafov. Orožniška postaja v Mariburgu je v ponedeljek aretirala ves iz Avstrije dole potnike in našla pri njih 26 kr na Dunaju v cilnici tiskanih, proti

naš državi napravljeni komunistični letakov z naslovom «Osvobodjenje 1. maja».

* Rusi zaposleni pri popravilu cest. V ministrstvu javnih del se vrše priprave za velikopotezno popravilo vseh vojneporušenih in zanemarjenih cest v Srbiji. Pri teh popravilih bo zaposlenih 5000 Rusov.

* Otroka se iščeta. Ob izbruhu italijanske vojne sta pribežala iz Nabrežine bratčona z drugim begunci na Kranjsko ali na Štajersko Sletna Jolanda in 4letni Dante Malner. Njiju oče, poštni uradnik v Nabrežini, rodilom iz Loke pri Zidanem mostu, je bil umrl v bitki pri Luvu. Sedaj išče otroka njiju mati Pani Malner, ki služi v Egiptu. Komur bi bilo kaj znano o otrokih, naj naznani to prošnjo povrnitvi stroškov Uradu za zaščito beguncev v Ljubljani, Turjaški trg 3.

* Roparski napad v Njogoših. Kakor smo že poročali, je bil nedavno na cesti iz Kotora na Cetinje pri Njogoših napaden avtomobil finančnega upravnika na Cetinju, ki je vozil svoto dveh milijonov dinarjev državnega denarja. Roparji so denar odnesli ter ranili tri osebe, ki so se vozile v avtomobilu. Preiskava je došla, da so rop izvršili Filip Krivokapić, znan hajduk in njegova družina.

Prosveča

* Glasbena Matica opozarja svoje članke na izreden občni zbor, ki se vrši v sredo 27. aprila ob 8. uri zvečer v dvorani Glasbene Matice v Ve-

govli ulici. Dnevni red obsega: podžavljenje konservatorija in glasbene šole. Iz ozira na važne zadeve prosi odbor obilne udeležbe.

— Stanislav Jastržebky f. Iz Osljeka nam poročajo: Po kratki mučni bolezni je umrl v petek dne 25. t. m. prvi tenor osiješkega narodnega gledališča, Stanislav Jastržebky. Rodom Poljak, je pokojni Jastržebky nastopil leta 1910. svoj angažma v Ljubljani kot junaški tenor slovenske opere. Ker ljubljanska klima ni ugažala njegovemu glasu, je sprejel angažma v Zagrebu, kjer je ostal do leta 1919., a v jeseni je prišel na narodno gledališče v Osljeku, kjer je deloval neumorno do svoje zgodnje smrti. Pokojnik je med drugim kreiral v zagrebski operi barona Trenka v istoimeni Albinijevi operi, v kateri vlogi je nastopil z velikim uspehom po vseh jugoslovanskih odrih. N. v. m. p.

* Češkoslovaško-jugoslovanska liga. Dne 20. aprila je bil na beograjskem vseučilišču sestanek kulturnih delavcev. Sklenilo se je, da se osnuje v Beogradu podobna organizacija kakor že obstoji v Pragi. V pripravljani odbor za ustanovitev češkoslovaško-jugoslovanske lige so vstopili bivši predsednik akademije znanosti Žujević, profesorji Belić, Erdeljanović in Marjanović, poslanec Moskovljević, dr. Prohaska in publicist Mitrović.

VEČJA OD NASILJA SOVRAŽNIKA, BODI NAŠA POŽRTVOVALNOST ZA TRPEČE BRATE!

Giolitti na umiku

Se predno je v Italiji potekel rok za vlaganje kandidatskih list za državnozbornske volitve, je počil glas, da se Giolitti namerava umakniti s politične pozornice. 23. t. m. je namreč milanski «Secolo» objavil vest, da smatra sedanjega ministrskega predsednika z izvedbo volitev v rimski parlament svojo politično vlogo začasno za doigrano.

To je povsem mogoče in verjetno dejstvo. Naloga Giolittija, ko je prevzel vlado v svoje roke, je bila spas Italije od boljševiške prekucije. Kdor je tedaj čisto resno računel z delavskim gibanjem v Italiji, je s strahom zrl v bodočnost apeninske monarhije. Menil je: sila bo izzvala protisilo. In bila bi jo tudi izzvala, če bi bil italijanski proletarijat res močan in ne le površno omamljen od demagoških gest besednih revolucionarjev, ki so videli svoj ideal v prevratu boljševiškega kora.

Giolittijeva železna pest pa je ne-verjetno hitro strla odpor delavstva, ki je na prve udarce uklonilo tilnik in s tem pokazalo, da v njem ni moči, ki je potrebna za zmago kake ideje. Čim se to spoznali nacionalistični elementi, je njihov pogum nad pričakovanje zrasel. In začeli so divjati proti onim, ki so do tistega časa grozili Italiji z rdečimi gardami in črnim gladom. Uspehi tega divjanja so znani: delavske zbornice po vseh večjih italijanskih mestih in krajih so opustošene in zažgane. Socijalistična zastopstva ob-

čin so morala na povelje fašistovskih organizacij odstopiti, in na koncu je prišlo tako daleč, da socijalistična stranka sklicuje za 5. maj skupščino, na kateri bo proglasila dolžnost volilne zadržnosti za svoje politične pristaše. S tem je Giolitti v svoji protikomunistični politiki dosegel višek. Če bi hotel vladati še dalje, bi nemara moral polagoma kreniti nazvold.

Krepka nacionalistična večina, ki jo je Giolitti za vsako ceno hotel imeti v zbornici pa je zadnji čas jela kazati zobe samemu povzročitelju nacionalistične koncentracije. Čuti se že tako močno, da si upa postavljati na kocko lastnega očeta. V Rimu so se zadnje dni pojavile nacionalistične demonstracije, ki so neprikrito pokazale sovraštvo proti Giolittiju. In ta tendenca začnjenja rasti v program.

Giolittiju se v prvi vrsti očita, da je slabo vodil zunanjo politiko, da ni bil kos zahtevam, ki jih stavi sedanjí čas na vlado. Posebno se zdi, da padajo ti očitki radi Reke, Barosa, Dalmacije in otokov, torej radi vprašanj, ki jih ekstremni nacionalisti proglajajo za indiskutabelne — probleme italijanske zunanje politike. Da meri Giolittijev umik na ponovni poskus teritorialnega oškodovanja naše države, je torej evidentno. Salandra, ki ga be haje predlagal kralju za svojega naslednika bo skušal Jugoslavijo oropati še za ono, kar sta nam ostavila Giolitti in Sforza.

Zasedba otoka Krka

Bakar, 25. aprila.

Danes je z veliko slovesnostjo in med velikanskim navdušenjem prebivalstva prišla naša vojska, orožništvo in inanca straža na otok Krk. Predaja otoka se je vršila v mestu Krku. Oddelek orožništva pod vodstvom podporočnika Lovičića in enako močan oddelek finančne straže sta se vkrcala davi na ladjo «Svoboda», ki je danes ob pol desetih došla v krško luko. Na bregu samem je čakala četa karabinerjev in italijanske finančne straže, da bi se vkrcali na italijanske torpedovke, ki so bile pripravljene na odhod. Tamkaj je stala tudi kopica Italijanov, katere so Italijani z ladij hrabril, naj ne klonijo. Naš narod je v velikanskem številu mirno čakal pred škofovo palačo, kjer se je vršila predaja. Nato se je izkrcalo naše orožništvo, 50 po številu, ki so zavzeli mestno upravo od karabinerjev. Italijanska vojska je tedaj izkazala čast, katero je naša vojska odvrnila. Med obema vojskama je bila postavljena miza, na kateri se je podpisal akt predaje in to na italijanski strani po majorju Marionettiju, na naši strani pa po podporočniku Egonu Lovičiću. Kot italijanski diplomatični zastopnik je bil navzoč tudi Angeli, v imenu naše vlade pa dr. Zuričić.

Ko je bil akt prečitan, sta si vojski izkazali čast in Italijani so odšli na svoje torpedovke. Tedaj se je začelo s Punte pokanje topčev in po mestu so jeli razobčati jugoslovanske zastave. Ko so italijanske torpedovke odplule iz luke, jih je naša vojska zopet pozdravila. Nato je prebivalstvo obsulo našo vojsko s cvetjem, nakar je v imenu mesta imel pozdravni nagovor lekarnar Brovet, ki je pozdravil vojsko v imenu vsega jugoslovanskega prebivalstva na otoku. Govorila je tudi majhna deklica ter nek gimna-

zičec, ki je ponudil naši vojski kruha in soli. Govoril je tudi župnik, ki je poveljeval zgodovinski dan, ko je otok pripadel ujedinjeni domovini in ko se Jugoslavlani na Krku morejo oddahnuti v svoji lastni državi. Dr. Zuričić se je vsakemu posebej zahvalil, narod pa je navdušeno vzklikal kralju, regentu in jugoslovanski vojski.

Krški Italijani so se poskrili po hišah. Italijani, katerim je bila dotlej poverjena uprava uprava občine, se niso pokazali in zatorej je bila uprava nanovo poverjena lekarnarju Brovetu, ki je bil vedno navdušen Jugoslovan. Naše ladje so nato odšle še v Punte, kjer je tudi pričakovalo vojsko mnogobrojno občinstvo, ki se navdušeno vzklikalo regentu in vojski.

NOV BRIANDOV GOVOR.

Pariz, 26. aprila. (Izv.) Takoj v začetku današnje seje zbornice je ministrski predsednik Briand podal daljšo izjavo. Njegov razgovor z Lloyd Georgem je imel zelo poveljen uspeh. Z Lloyd Georgem se je strinjal v tem, da Nemčija več določb versailleske mirovne pogodbe ni izvršila. Nemčija daje že dve leti same obljube. Briand je nadaljeval: «Ako bi se Nemčija neposredno obrnila na nas, bi ji povedali, da nečemo več besed. Imamo popolno zaupanje do lojalnega stališča in uvidenosti Zedinjenih držav. Ne dvomimo, da Amerika ne bo napravila ničesar, kar bi bilo proti našim interesom. Vemo, da ne bo napravila nobenega koraka, ne da bi se preje zagotovila, da nam to prija.»

Ob splošnem odobravanju je Briand izjavil: Vse dispozicije za določeni rok so odrejene. Francija ne bo napravila ničesar, ne da bi obvestila o tem svojih zaveznikov. Računamo na dvojni uspeh: na moralni in na materialni. Prava moč Nemčije ni pri vladi, temveč pri zastopnikih velekapitalističnih obratov.

ITALIJANSKE ANUITETE JUŽNE ŽELEZNICE.

V prvi polovici tekočega meseca so se vršila pogajanja med dunajskimi zastopniki južne železnice in italijansko vlado. Italijanski finančni minister se je postavil na stališče likvidirati anuitetni dolg napram nemško-avstrijskim upnikom in sicer na ta način, da plača Avstrija Južni železnici primerno odškodnino. Italijanska vlada se zaveže po mirovnem ugovoru varovati zastavno pravo samo aliranih, asociiranih in nevranih posestnikov obligacij in samo tem izplačevati zapadle kupone v francoskih frankih.

Južna železnica zavzema napram temu predlogu odklonilno stališče in ga skuša utemeljiti s sklepom pariške konference, ki določa posebno pomislo za administrativno in tehnično ureditev južnoželezniškega vprašanja. Obenem protestira proti taki teritorialni delitvi obligacionarjev po državi pripadnosti in zahteva izpolnitev bazelske konvencije, ki določa izplačilo anuitet v zlatu.

Avstrijski gospodarski krogi so mnenja, da je našti italijanske vlade prenesti svoj dolg na nemško-avstrijsko državo neizvršljiv. Manjkajo mu vsi predpogoji. Tako n. pr. ni niti še saniranje južnoželezniških obligacij iz leta 1915 izvršeno, po katerem naj bi se po dve obligaciji združili v eno in sicer bi se zaznamovale te obligacije z Lit. A. Te obligacije bi imele pravico samo do anuitetnih terjatev. Druge obligacije Lit. B pa bi imele pravico do vseh dohodkov Južne železnice. In vendar bo Italija v lastnem interesu ra-je dovolila zastavno pravo samo polovici obligacij kakor pa vsem. Dokler pa obligacije niso po številkah ločene v obe kategorije in na novo vknjižene, ločitev formalno še ni izvedena in zaradi tega brez sodelovanja južno-železniške uprave in v kratkem času ni mogoče začeti z izplačevanjem kuponov prioritet. V slučaju, da bi Nemška-Avstrija morala prevzeti anuitetne obveznosti, ne bi mogla izplačevati obresti in bi južna proga prišla v konkurz. V tem slučaju bi se je polastile nasledstvene države, ki bi vodile tako prometno in tarifno politiko, ki bi Trstu in Reki gotovo ne bila na korist. Temu pa se Italijani tem lažje izognejo, če valed nakupa velike množine južno-železniških papirjev, e ne prevajajo svojega dolga na Avstrijo.

Na take in podobne načine skušajo avstrijski in nemški krogi pregovoriti italijansko vlado, da ne obremeni še bolj že itak gospodarsko propadle Nemške-Avstrije. Nam se zdi, da še ni dozorelo niti vprašanje reorganizacije Južne železnice, kakor tudi ne vprašanje italijanskih anuitet. Naša vlada naj skrbno pazi na razvoj vsega vprašanja, ki se tiče najvažnejše prometne poti v severnem delu naše države.

= Izvoz selitvenega blaga carine prost. Finančni minister je naročil, da imajo carinarnice blago izseljenec, to je pohištvo in obleko, spuščati preko meje brez carine, brez davka na poslovni obrt in brez osiguranja valute. Tozadevna prošnja se ima predložiti generalni direkciji carin v Beogradu. Tej prošnji se imajo priložiti sledeči dokumenti: 1.) odobritev pristojne politične oblasti, s katero se dovoli izselitev iz naše države, 2.) izjava občine, ki mora biti potrjena od policijske oblasti v onem kraju, kjer je imel prosilec svoje zadnje stalno bivališče, o sledečih točkah: a) o državljanstvu; b) o poklicu; c) o številu članov družine, ki se hočejo izseliti; d) izkaz predmetov, ki jih hočejo izvoziti; e) potrdilo, da so označeni predmeti lastnina prosilca in da odgovarjajo njegovemu premoženjskemu stanju ter poklicu. — Obrtniki smejo vzeti s seboj poleg pohištva in obleke tudi predmete za izvrševanje svojega posla. Sploh sme vsakdo vzeti s seboj predmete, ki jih rabi pri izvrševanju svojega poklica. Nikakor pa se ne smejo izvažati predmeti, ki so predmeti trgovine, kakor valute, živina, hrana in krma, sirovine itd. Izseljenci, ki vzamejo tako blago s seboj, morajo plačati izvozno carino in druge davke, ki so predvidene v izvoznih naredbah. Kar se tiče živil, smejo izseljenci vzeti s seboj hrane za dva dni.

= Uvoz selitvenega blaga carine prost. Iz Beograda poročajo: Pred par dnevi se je ministrski finančnogospodarski komité bavil z vprašanjem glede uvoza pohištva in obleke priseljencev v našo državo. Sklenjeno je bilo, da smejo vsi, ki se hočejo vseliti v našo državo, ako dobi tozadevna dovoljenja od naše politične oblasti, uvoziti vse potrebne pohištvo in obleke brez carine. To velja za priseljenke jugoslovanske in druge narodnosti. Tozadevni sklep bo v kratkem objavljen. Osebe, ki se hočejo priseliti, morajo vložiti tozadevno prošnjo na generalno direkcijo carin v Beogradu. Prošnji je treba priložiti potrdilo politične oblasti, da se sme dotičnik vseliti v našo državo ter seznam predmetov, katere hoče pripeljati s seboj. V prošnji je navesti število rodbinskih članov ter poklic priseljenca. = Poučni shod čebelarke podružnice v Sv. Lovrencu na Pohorju se zaradi ob-

Gospodarstvo

šinskih volitev ne bo vršil 8. maja, ampak šele 12. junija.

= Ziti trg v Vojvodini. Ker se vodno trajanje prevoza hrane in krmi, stagrafna žitna trgovina v Vojvodini skoro popolnoma. Mnogi, ki so nakupili večje množine žita, bodo utrpeli obšutno škodo, zlasti ker je računati na padanje cen. Cene zadnjih dni so bile sledeče: Pšenica 960 do 980 K od postaje za 100 kg, riž 810 do 820 K, ječmen 520 do 530 K, oves 360 — 380 K, koruza 380 do 400 K, moka nularica 14 K 80 vin. za kg.

= Nemška tverdba «Greinitz» v Sarajevu. V register sarajevske trgovako-obrtniške zbornice se je vpisala tverdba «Greinitz». Podjetje se je bistvu podružnica znane graške tverdbe z železino «Greinitz». V upravnem odboru podjetja sta pro forma dva domačina.

= Povišanje glavnice društva «Alata». Društvo «Alata» v Zagrebu je sklenilo povišati svojo glavnico od 1 na 8 milijonov kron. Podjetje se je bavilo dosedaj večinom samo s prodajo poljedelskega orodja. V bodos pa bo izdelovalo tudi poljske železnice.

= Maloprodaja saharina. Trgovska in obrtna zbornica v Zagrebu javlja, da je državna oblast podelila pravo detaljnega razpečevanja monopola saharina tverdk «Lais» d. d. za industrijo in promet drog in kemikalij v Zagrebu, Palmotičeva ulica št. 66. Za nabavo saharina je treba po pristojni trgovski in obrtni zbornici overljenega prepisa obrtnih listov. Cene so sledeče: originalni omot od 5 gramov 12 K, 25 gr. 55 K, 50 gr. 110 K in 250 gr. 550 K. Trgovci, ki bi želeli prevzeti maloprodajo v pokrajinah in sicer samo v posebnih omotih, naj se obrnejo na zgoraj omenjeno društvo, ki daje potrebne informacije zaradi maloprodaje.

= Licencovanje plemenskih bikov v Mariboru. Okrajno zastopstvo v Mariboru naznanja, da se letošnje licencovanje plemenskih bikov vrši 12. maja ob 8. uri zjutraj pred gostilno Rapoc na Tržaški cesti. Interesenti se opozarjajo, da morajo imeti s seboj potne liste.

= Redna parobrodna zveza Beograd-Dunaj. Od 2. maja t. l. dalje se prične redna parobrodna zveza Beograd-Dunaj. Trije luksuzni parniki bodo vozili po trikrat na teden. Cene bodo iste kakor v D-vlakih.

= Nova prometna podjetja v Dalmaciji. Nekaj pomorskih kapetanov je ustanovilo v Gruzu «Pomorsko agencuro», katero namen je: a) najemanje ladij na lasten in tuji račun, b) sklepanje pomorskih prevoznih pogodb, c) preskrbovanje ladij s premogom, vodo, živili in drugimi potrebščinami, d) nakladanje in izkladanje blaga, e) izvrševati špedicijskih in agenturnih poslov. Ruski begunci pa so v Dubrovniku ustanovili Rusko-dalmatinsko trgovsko in transportno društvo, ki ima podoben namen.

= Prepoved prodaje dobrih valut tujcem. Generalni inspektorat finančnega ministrstva, je izdal nalog, po katerem je prepovedano firmam in bankam, ki se bavijo s prodajo in nakupom valut, prodajati dobre valute inozemcem. Prepoved je za naš valutni trg umestna, strogo pa mora biti izvedena tudi druga zahteva, da se namreč napravi energičen konec zakonitnim «borzam».

= Tajna pogodba češkoslovaške republike z Italijo. Dne 15. t. m. je stopila v veljavo češkoslovaško-italijanska trgovska pogodba, ki eloni na načelu kontingentiranja. Kontingenti so izredno visoki. Medsebojna plačila so dopustna v čeških kronah in lirah. Samo za sladkor in premog je treba plačati v kronah, za svilu in konoplje pa v lirah. Za les in kaolin naj se vzdržijo najmanjše cene, ki so bile v času uveljavljanja pogodb v navadi. Pri objavljanju te pogodbe so nekateri listi namigavali na tajno pogodbo, ki je bila dodana javni pogodbi in po kateri so bile Italiji v smislu člena 222 sentžermenske pogodbe priznane iste carinske udobnosti, katere bi sklenila Češkoslovaška z Ogrsko ali Avstrijo. Po tem členu je nasledstvenim državam dovoljeno skleniti med seboj razne carinske ugodnosti, ne da bi jih bile avtomatično deležne tudi entitene države. Ako omenjena tajna pogodba obstoja, bi bila konkurenčna moč Češkoslovaške na korist Italije močno oslajljena. Gospodarski krogi se ji odločno protivijo. Zunanji minister dr. Beneš je v parlamentarnem odboru za zunanje stvari obstoj tajne pogodbe odločno zanikal.

= Bilanca Zivnostenske banke. Upravni odbor največje češke trgovske banke je predložil bilanco za leto 1920. Banka izkazuje čisti dobiček 54 milijonov K, nasproti lanskemu dobičku od 21 milijonov. To je 27 odstotkov akcijskega kapitala. Upravni odbor predlaga dividendo 24 K (12 odstotkov) nasproti lanskemu od 18 K (9 odstotkov). Na dividendah se bo izplačalo 24 milijonov kron. — Časopisje, zlasti socialistično, kaže na nezdružive razmere, ki se zrcalijo v močni industrijski krizi na eni strani in v visokih dividendah vseh večjih podjetij na drugi strani.

= Reorganizacija praških veletrgov. Vodstvo praških vzorčnih veletrgov namorava za III. veletrg vpostaviti razne narodne paviljone. Za enkrat so predvideni: ameriški, jugoslovanski, bolgarski in rumunski narodni paviljoni.

= Transziti promet med Poljsko in Nemčijo. Pogodba med Poljsko in Nemčijo o transzitemu prometu je bila podpisana dne 21. t. m.

= Splošna produkcija nafte v področju

Boryslawa (Poljska) je znašala v mesecu marcu t. l. 4408 cistern; od tega odpade na mesto Boryslaw 1886, na Tustanowiec 1600 in na Mroźnice 912 cistern. V primeri z mesecem februarjem se je produkcija nafte zvišala za 1467 cistern. (V mesecu februarju 2340 cistern).

= Prometna konferenca v Barceloni je končana. Dvajset držav je podpisalo pogodbo glede tranzita, trinaest držav je podpisalo pogodbo o režimu plovnih rek, v kolikor se tiče mednarodnih interesov. Danska je podpisala zapisknik, ki se tiče režima po vseh plovnih rekah in petnajst držav je podpisalo izjavo o pravici tistih petnajstih držav do mednarodne zastave. Končni akt so podpisali vsi udeleženci.

= Tovarna v Karlovcu. Kakor smo informirani, je povišalo gornje društvo na svoji glavni skupščini z dne 2. decembra 1920 svojo delniško glavnico od 6.000.000 K na 15.000.000 K, katere glavnica je tudi že polno plačana. Kakor je bilo določeno, se bodo povišala gornja glavnica v kratkem za daljnih 10.000.000 kron, torej na 25.000.000 K. To podjetje, na kateremu participira izključno jugoslovanski kapital, bode pripomoglo z zgradbo tovarne v Karlovcu nujni potrebi v tej mari, da bode s svojim proizvodom «Koranit» popolnoma nadomestilo znane asbestne ploščice «Eternit», katerega moramo po mnogo višjih cenah importirati iz inozemstva. Zgradba tovarne v Karlovcu je napredovala že toliko, da se bode moglo pričeti že meseca junija t. l. s proizvodnjem «Koranita». Letna produkcija bode znašala v početku 9 do 10 milijonov kosov, oziroma 900 — 1000 vagonov ploščic. Ker je tehnična uprava družbe «Koranit» poverjena splošno znanim izkušnim strokovnjakom, ki so pripomogli družbi z nabavo najpopolnejših in najmodernejših strojev, je gotovo, da bode «Koranit» veliko boljše od vseh drugih podobnih tvorb. Da bode vsem interesentom olajšano in ustreženo s čim najhitrejšo nabavo «Koranita», bode društvo poskrbelo in gledalo na to, da si nabavi čimprej potrebna zastopstva, oziroma skladišča v vseh večjih mestih Jugoslavije, v svesti si, da se bodo interesi krogi posluževali izključno tega popolnoma domačega podjetja. Vse informacije glede zastopstva daje in vsa naročila sprejema «Koranit», d. d., Zagreb, Wilsonov trg št. 7. (785)

Borza 26. aprila

Zagreb. Devize: Berlin 220 — 221,30, Rim 675 — 676, Newyork 139 — 139,75, Pariz 1041, Praga 194,50 — 195, Svica 2450 — 2470, Dunaj 21,40 — 21,50, Budimpešta 53 — 54, London 560 — 561. Valute: avstrijske krone 22, levi 165, rublji 70 — 75, češke krone 190, franki 1000 — 1080, napoleoni 480 — 485, marke 215 — 218, leji 216 — 218, italijanske lire 635 — 658, turške zlate lire 500. Blagovna borza: koruza cinkvanti franko Zagreb 620, franko Banat 550, oves franko Zagreb 430, pšenični otrobi 330 K za 100 kg. —

	denar	blago
Banka za Primorje	925	
Hrvatska eskomptna banka	1490	1495
Jugoslavenska banka	585	600
Ljubljanska kreditna banka	975	900
Eksploatacija drva		1900
Slavonija	1100	1150
Srpska banka	752	755
Trgovsko-obrtna banka	406	410
Jadranska banka	2025	2050
Gutman	1860	1400
Praščedlona	9800	9700
Narodna šumska industrija	735	750
Rečka pučka banka	445	460
Banka Brod na Savi	270	277
Narodna banka	640	640
Gorania	650	

Dunaj. Devize: Zagreb 461,50 — 465,50, Berlin 1034 — 1040, Budimpešta 251,90 — 253,90, Bukarešta 1045 — 1055, London 2627,50 — 2647,50, Newyork 663 — 669, Pariz 4890,50 — 4932,50, Praga 903,25 — 909,25, Sofija 785 — 795, Varšava 77,25 — 79,23, Zürich 11537,50 — 11587,50. Valute: dolarji 656 — 660, bolg. levi 780 — 790, marke 1036 — 1042, funti 2505 — 2605, franc. franki 4870 — 4910, lire 3195 — 3215, dinarji 1829,50 — 1849,50, poljske marke 80,50 — 82,50, rom. leji 1035 — 1045, carski rublji 247 — 253, švic. franki 11475 — 11525, češkoslov. krone 903,50 — 909,50, madžarske krone ne notirajo.

Berlin: Italija 312,15 — 313,85, London 255,32½ — 257,32½, Newyork 64,73 — 64,87, Pariz 481,50 — 482,50, Svica 1121,35 — 1123,65, avstr. krone 17,18 — 17,22, Praga 88,15 — 88,35, Budimpešta 24,07 — 24,13.

Zürich. Berlin 8,90, Newyork 567, London 22,72, Pariz 42,55, Praga 7,90, Budimpešta 3,22, Zagreb 4,05, Bukarešta 9,10, Varšava 0,71, Dunaj 1,53, avstrijske krone 0,98.

Vremensko poročilo

Ljubljana 308 m nad morjem									
Dan	Čas opazovanja	Temperatura v zraku	Stalna barometrska visina	Relativna vlažnost	Temperatura vode	Vetrovi	Nebo	Paljenje	Padavine
25. april	7. uri	7,4-9,3	754-9	81	11-16	brzo vetra s. vzh.	del oblačno	—	—
	14. uri	7,5-9,3	753-9	81-1	11-16	—	—	—	—
	21. uri	7,6-9,3	754-9	81-1	11-16	—	—	—	—

Srednja dnevna temperatura 8,4, normalna 11,3
Vremenska napoved: deževno spreminlj. vreme
Solnce vzhaja ob 6:23 zahaja ob 19:05

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij «Jutra»
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc

Schicht

„Schichtovo milo“

znamka „Jelen“

svet poleg stoji v vsakem domu. Pačle pri nakupovanju na njo, in ne daje si vsiljivih
cenejših pravih sredstev, ki so Schicht-ovemu milu semo na videz podobna.

Zastopstvo za Slovenijo ima sedež J. Globočnik in drug v Ljubljani.

Schicht

Vloga fašizma

Italija stoji pred državnozbornimi volitvami. V volilni borbi nastopajo fašisti kot najizrazitejši bojovniki za italijansko skupno narodno stvar. Vredno je zato, da se vloga fašizma nekoliko natančneje objasni.

Da bo verodostojnost naših informacij v tem vprašanju popolna in neoporečna, zajemamo podatke iz razgovorov urednika rimskega „Giornale d'Italia“ z nekim članom vodstva fašistovske organizacije v Rimu. Gaetano Polverelli, politični sodrnik dnevnika „Popolo d'Italia“ je uredniku razlagal:

»Oče fašizma, ki se je pojavil leta 1919 v Milanu, je Benito Mussolini. Fašizem znači toliko kakor mračnarska milica. Bori se za odrešenje italijanskega naroda.

Prva naloga fašizma je bila obramba gnetnih in moralnih uspehov, ki jih je Italija izvajala v svetovni vojni. Ko sta izginila z italijanske politične pozornice Orlando in Sonnino in ju je nasledil Nitti, je bila vlada na milost in nemilost izročena boljševikom. Mi, ki smo se v vojni borili za osvoboditev neodrešenih krajev, smo bil izpostavljeni najbrutalnejšim napadom. Vojaški ubežniki iz vojnega časa si bili izpuščeni na svobodo. »Kobaridci« (vojaki iz enot, ki so pretrpele poraz italijanske vojske pri Kobaridu) so se razigrali in jeli pripravljati novo sramoto italijanskemu narodu. Vlada je celo bila pripravljena skleniti sramoten in poniževalen mir s sovražnikom. (Z Jugoslavijo seveda.) Skratka, leta 1919 je bilo za nas tragično in strašno. To je bil vzrok, da se je fašizem pojavil in da se je začel razvijati.

Najprej se je fašizem uprl strahovladni rdečega nasilja. Bologna je strahovito trpela v krempljih rdečih gardistov. Tam so poslovala rdeča sodišča z rdečimi gardami. Svoboda besede in tiska je bila onemogočena vsakomur, ki ni bil komunist. Se več.

Kdor ni bil včlanjen v komunistični stranki, ni dobival prehrane, zdravniške pomoči in podobnih potrebnih ugodnosti. Kdor ni bil boljševik, kratkomalo ni smel živeti.

Italija je bila v nevarnosti, da pride v agonijo današnje Rusije. Stala je že na pragu države mrličev. Uporni delavci so hoteli spraviti 40 milijonov ljudi pod svojo oblast. Pripravljali so revolucijo.

In prevrat je prišel. Seveda v drugačni obliki, nego so si to predstavljali boljševiki. Mesto revolucije komunizma je izbruhnila revolucija fašizma.

Fašisti niso začeli z nasilji, oni so na nasilja samo odgovarjali. Boljševiki so pripravljali prevrat z zakotno agitacijo, fašisti so jim vrgli rokavico na javnem in odprtem mestu. Delavske zbornice so bile zrušene in požgane, vsled zapletenega rovarstva proti državi; samo to je resnica, vse drugo je laž.

Fašizem ima pozitiven program: njegov kompas je narod. Pri reševanju vsakega vprašanja je treba v prvi vrsti vpoštevati narod. Narodni interesi stoji vedno nad koristni stranke. Narodna usoda je zgodovinskega pomena, medtem ko je internacionalizem proti zgodovini. Svetovna zgodovina ga zanika.

V splošnem hoče fašizem, da se razvije vse narodove sile do skrajnosti. Nad razredno vprašanje razdelitve imovine stavi fašizem vprašanje pomnožene produkcije. Je pa fašizem izrazit nasprotnik latifundizma in meznega gibanja. V narodnem gospodarstvu hoče okrepiti vrednost lire, katera je vsled boljševiških poskusov padla.

Državi hoče fašizem vrniti izgubljeni prestiž in avtoriteto.

Glavni uspeh fašizma obstoji doslej v tem, da je onemogočil delavsko revolucijo in razpad Italije.

Pri sedanjih volitvah bo fašizem ne-

preocenljivega pomena. Svojo važnost je pokazal že s tem, da je dosegel skupen blok vseh nacionalističnih strank proti razdornim elementom. Njegova naloga pa s tem še ni pri kraju. Najvažnejše žele pride. Pri volitvah bo treba delati, vsodbujati, braniti. Zato obračunajo fašistovske organizacije po celi Italiji posebne oddelke, ki bodo v važnih trenutkih pripravljeni, da povsod aktivno posežejo v volilno borbo. V Rimu že obstoja šest takih oddelkov. Dva med njimi nosita imeni Gabriela d'Annunzia in Benita Mussolinija. Ti oddelki fašistov, ki bodo mnogo pripomogli k zmagi italijanske misli, ne bodo izizivali, temveč samo reagirali, kjer in kadar bo treba.

Razna poročila

Pariz, 24. aprila. Posebni poročevalci Agence Havas javlja: Prvi sestanek Lloyd Georgea in Brianda v Lymneu je bil izredno prisrčen. Splošni vtis je zadovoljiv. Sklenilo se je, da se vrhovni svet zaveznikov sestane prihodnjo soboto v Parizu. Ako bi stavka v Angliji zadržala Lloyd Georgea v Londonu, bi se sešla oba ministrka predsednika v Londonu.

Pariz, 24. aprila. Posebni poročevalci Agence Havas javlja iz Hythea: Lloyd George in Briand sta proti poldne nadaljevala posvetovanje o reparacijah. Angleški izvedenci so podali poročilo o zadnji noti nemškega državnega ministra dr. Simonsa. Berthelot je podal pregled o temeljnih potezih načrta gospodarske in vojaške akcije v Poruhru. Lloyd George je večkrat izrazil svoje simpatije za Francijo, ki čaka na nemške reparacije. Med Lloyd Georgom in Briandom vlada popoln sporazum o glavnem predmetu porazgovorov, da se mora Nemčija brez nadaljnega zavlačevanja pripraviti do tega, da plača.

Pariz, 25. aprila. (Izv.) Nocoj je komisija za reparacije poslala nemški vladi zelo energično noto, kjer zahteva, da mora Nemčija do 30. aprila založiti v Francoski banki eno milijardo zlatih mark. Komisija za reparacije se v tej noti pritožuje, da je primorana Nemčijo še enkrat na to opozoriti, da je povelje za plačilo dobila že en teden pred zaplostjo in proti, da bo načelnike zaveznikovih vlad ovestila, da Nemčija ni izpolnila določb mirovne pogodbe, ako ne plača v navedenem roku določene vsote. To milijardo je smatrali le kot del zneska 12 milijard, ki se ima plačati do 1. maja. Komisija pa zahteva sedaj le eno milijardo, da Nemčija s tem pokaže svojo dobro voljo.

Pariz, 25. aprila. (Izv.) »Temps« javlja, da je po mnenju članov senatne komisije za zunanje poele Nemčija prišla radi tega na misel ameriškega posredovanja, ker bo kongres v kratkem začel razpravljati o Knoxovi resoluciji, naj se ukine vojno stanje z osrednjimi oblastmi. Kakor vse kaže, bo Hardingov odgovor zelo ugoden za stališče Zedinjenih držav.

Pariz, 24. aprila. Agence Havas javlja iz Lymneu: Konferenca v Lymneu je imela značaj pripravljalnih porazgovorov. Pred sestankom medzavezniške konference se bodo francoski izvedenci v gospodarskih in finančnih hposlih v Londonu posvetovali s svojimi angleškimi tovariši o posameznostih načrta za akcijo v Poruhru. Tako bodo Angleži natančno proučili francoske predloge. Ako Nemčija ne bo stavila zadovoljivih predlogov, bodo zavezniške čete nanovo prodirale.

Odprto pismo poverjeniku za socialno skrb

gospodu Adolfu Ribnikarju

v Ljubljani.

Cenjeni gospod poverjenik!

Več kot dve leti imam zaslanu stanovanje v šoli pri Sv. Petru, določeno 739

mi uradnim potom po stanovanjskem uradu mestnega magistrata.

Neka oseba pa je denuncirala sedanjemu stanovanjskemu uradu, da ima šolski vodja navedene šole dva stanovanji, t. j. zasebno v Škofji ulici, ter prazno uradno v šoli pri Sv. Petru. Zadržne pa je faktično od mene zasedeno.

Nato pa je izdal Vaš urad kratkoma lo odlok, da mora navedeni šolski vodja izprazniti zasebno in zasedi uradno stanovanje. Izpraznjenega stanovanja pa ni določil meni — kar bi bilo v danem slučaju popolnoma naravno — ampak neki drugi stranki, namreč višjemu uslužbencu južne Železnice, ne glede na to, da je uprava južne železnice zidala za svoje višje uslužbenke trinadstropno hišo na Resljevi cesti — in ne glede na to, da bo podpisani s svojo celo družino postavljen na cesto.

Ker pa je podpisani bil že dvakrat osebno pri Vas, cenj. gospod poverjenik, in ker je že trikrat vložil kolikovan prošnjo ter nešteto krat bil pri Vašem gosp. referentu (glej petnajst tozadevnih števil), zdi se mi ta cela zadeva zelo zagonetna in to tem bolj, ker se hoče na vsak način predpostaviti državnemu uslužbencu — uslužbenca privatne uprave (katera sama zida).

Ker se je podpisani glasom Vašega zadnjega odloka nakazalo neprimerno stanovanje v kmetški hiši Jarše št. 22 (občina Ježica), in ker so oetale vse tozadevne intervencije brezuspešne, si dovoljujem podpisani tem potoni sledeče vprašanje:

Ali je gospodu poverjeniku ta opisana zadeva znana in kako jo misli urediti?

Z odličnim spoštovanjem

Vladimir Vajda,

pristav državnih železnic.

Ljubljana 7, drž. kol.

Sklicujte se pri svojih naročilih na oglase v „Jutru“!

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemata nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka.

Ant. in Jož. Brajer-Kapele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Posestvo

* stanovanjsko hišo (6 do 10 sob), gospodarskim poslopjem, vrtom, 30 do 40 orolov zemlje (gozd, vinogr., travn.) blizu farne cerkve, najraje na Dolenjskem, R/35 se kupi. 708 3-3 Ponudbe pod „R/35“ na Anonč. zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana.

Knjigovodja ali knjigovodkinja

z večletno prakso, več vseh pisarniških del, se takoj sprejme. Plača, event. cela oskrba v hiši po dogovoru. Istotam se sprejme izurjena stenografinja in strojepiska, kroja ima že kaj pisarniške prakse ter skladiščnik.

Pismene ponudbe z navedbo zahtev pod „JZL“ na Anončno ekspedicojo AL Matelló, Ljubljana. 722 2-2

Obi. konces. zavod za pokončavanje podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska ulica št. 39. 415 52-25

Prvovrstnega

knjigovodjo

samostojnega, izvežbanega v vseh panogah bančnega poslovanja, išče velik zavod. Ponudbe z navedbo zahtevkov pod „Knjigovodja“ do 5. maja t. l. na upravo „Jutra“.

Zahvala.

Ob smrti našega nepozabnega soproga, očeta, tasta in dedeka, gospoda

Leopolda Petovarja

izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so nam v tako obilni meri izrazili svoje sočutje, ki so prihiteli od blizu in daleč ter ga spremili k zadnjemu počitku.

Posebno se zahvaljujemo za spremstvo k večnemu počitku preč. duhovščini, zlasti č. g. kanoniku Bohancu iz Šmarja pri Jelšah, ki je vodil kondukt, č. gg. usmiljenim bratom iz Žalca in Kandije, cenj. učiteljstvu Svetinjske šole, ki se je korporativno s šolskimi otroki udeležilo pogreba, tukajšnjemu prostovoljnemu gasilnemu društvu za korporativno udeležbo, pevskega odseku za petje žalostink, kakor tudi odposlanstvu trgovskega gremija ormoškega. Prisrčna hvala tudi vsem, ki so počastili našega blagega pokojnika s poklonitvijo prelepih vencev.

Ivanjkovec, dne 25. aprila 1921.

787

Zalujoci ostali.

Spedijska tvrdka Ludovik Ševar vd. na Rakeku

preiskrbuje najhitrejšo vse v spedijsko stroko spadajoče posle, tudi 643 6

ocarinenje.

Prvovrstno

kuharico, deklo

za navadna dela

in več usnjarskih pomočnikov vajenih vsem delom obrti, 1560

Kožarsko poduzeće Visoko Bosna. 711 2-2

Kupi se dobro decimálna tehtnica, ki potegne do 50 kilogramov.

Cigaretni papir

Olleschau, Rix-Abadie, Altessu, Club in Ambor, nadalje razne strošnice kupite najceneje pri trdku

Osvald Dobeic, Ljubljana Sv. Jakoba trg 9. 2-1

Preoblikovalnica moških in ženskih klobukov po najnovejši spomladanski modi; prodaja novih, kličanje in popraviljanje vsilnatih klobukov za dame; lepa zaloga pajdov 707 3-2 lanov za neveste itd. v salonu M. Jeglič, Ljubljana, Slomškova ulica št. 27.

Zastopstvo največje dalmatinske tvornice portland-cementa „SPLIT“ nudi vsako količino svojega prvovrstnega izdelka I. a marke „SALONA“ po konkurenčnih cenah franko vagon poljubna postaja Slovenija. Dr. Fran Jenko, import, Ljubljana, Krekov trg 10, I. nadst., hodnik desno. 736 3-1

Mašilec za vreče dobro ohranjen, se želi kupiti. Ponudbe Honigovemu parnemu valjčnemu mlinu Havas & Forgács v Topoli (Bačka).

„JADRAN“ d. z. o. z. 21 104-74

Liubljana, Dunajska cesta št. 9

ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah: Pšenično moko prvovrstno banaško, koruzo, oves, pšenične otrobe, pšenično moko za krmo, proseno kašo, ješprenj, sladkor beli suhi kristal, češki v kockah, kavo, olje najfinjše namizno, riž, južno sadje vseh vrst, čaj Ceylon, dišave vseh vrst, slive bosanske zračno sušene, čebulo makovsko, oreha bosanske, petrolej salonski, belo čiščen, bencin v zabojih, sveče, sol mcrsko in nemško belo, testenine vseh vrst, kolinsko kavo in praženo ječmenovo kavo, kolomaz jamčeno oljnat izdelek v zabojčkih in škatlicah vseh velikosti, mlo pralno, kristalno sodo, portland cement, čevlje moške, deške in ženske, trpežno ročno delo v vseh številkah, ter različno drugo blago. Oddaja se le v večjih množinah. Točna postrežba.

Sukanec

limnate vezalce, kvačkance in otroške sesalke priporoča

Osvald Dobeic, Ljubljana Sv. Jakoba trg 9. 2-1

Ugodna prilika! Ugodna prilika!

Hiša

enonadstropna, z lepim vrtom

se prod. 731 2-1

Naslov pové uprava „Jutra“.